

Klaipėdos apskrities Ievos Simonaitytės viešoji biblioteka
Vartotojų aptarnavimo skyrius
Amerikos skaitykla

DUOMENŲ BAZĖ ELIBRARYUSA

Metodinė priemonė

Parengė:

Vyriausioji bibliotekininkė Julija Gajauskienė

2025, Klaipėda

TURINYS

I. Įvadas

- 1.1. eLibraryUSA duomenų bazė
- 1.2. eLibraryUSA duomenų bazės svarba bibliotekininkams ir skaitytojams
- 1.3. Pagrindiniai šios metodologinės priemonės tikslai ir nauda

II. Prisijungimas prie eLibraryUSA

- 2.1. Kaip gauti prieigą prie eLibraryUSA (naudojimosi sąlygos, paskyros kūrimas, prisijungimo būdai)

III. Duomenų bazės turinys

- 3.1. Kokius šaltinius apima eLibraryUSA?
- 3.2. Pagrindiniai teminiai rinkiniai ir jų aprašymai: Libby, by OverDrive, PressReader, Academic Search Premier, JSTOR, ProQuest Dissertations & Theses Global, BookFlix, Kanopy

IV. Integracija su bibliotekos paslaugomis

- 4.1. Kaip eLibraryUSA gali papildyti bibliotekos išteklius?
- 4.2. Informacijos sklaida

V. Rekomendacijos

I. Įvadas

1.1. eLibraryUSA duomenų bazė

eLibraryUSA yra virtuali informacinė duomenų bazė, suteikianti prieigą prie plataus spektro patikimų informacijos šaltinių. Šią duomenų bazę administruoja JAV valstybės departamentas – Amerikos erdvių biuras (U.S. Department of State – Office of American Spaces), siekdami skatinti laisvą prieigą prie kokybiškos informacijos įvairiomis temomis. eLibraryUSA apima daugybę skirtingų duomenų bazių, kuriose galima rasti mokslinius straipsnius, laikraščių publikacijas, elektronines knygas, žurnalus, garso ir vaizdo įrašus bei kitus akademinius šaltinius. Vartotojai gali rasti informacijos tokiose srityse kaip verslas, ekonomika, technologijos, menai, socialiniai mokslai ir daugelis kitų. Ši duomenų bazė yra nuolat atnaujinama, siekiant užtikrinti naujausios informacijos prieinamumą. Tai leidžia vartotojams naudotis aktualiais akademiniiais ir profesiniais ištekliais.

Ši platforma apima platų įvairių šaltinių spektrą: mokslinius straipsnius, žurnalus, laikraščius, elektronines knygas, vaizdo ir garso medžiagą. Šie šaltiniai padeda vartotojams gilinti žinias įvairiose srityse, mokytis ir atlikti tyrimus.

1.2. eLibraryUSA duomenų bazės svarba bibliotekininkams ir skaitytojams

eLibraryUSA yra svarbus informacinis įrankis tiek bibliotekininkams, tiek skaitytojams. Bibliotekininkams ši duomenų bazė suteikia galimybę užtikrinti bibliotekos lankytojams prieigą prie aukštos kokybės akademinių šaltinių, plėsti informacinio raštingumo mokymus ir švietimo programas bei atrinkti ir rekomenduoti aktualius informacijos šaltinius pagal lankytojų poreikius. Be to, eLibraryUSA skatina virtualių bibliotekos paslaugų plėtrą, leidžia efektyviau valdyti informacijos srautus ir prisidėti prie skaitytojų informacinio raštingumo ugdymo.

Tuo tarpu skaitytojams ši duomenų bazė suteikia prieigą prie patikimos ir naujausios informacijos iš viso pasaulio, leidžia naudotis įvairiapusiškais informacijos šaltiniais skirtingose mokslo ir interesų srityse, skatina savarankišką mokymąsi ir akademinius tyrimus. Taip pat eLibraryUSA suteikia galimybę pasinaudoti ištekliais, kurie dažnai būna prieinami tik per mokamas prenumeratas. Be to, ši duomenų bazė skatina kritinį mąstymą ir informacinį raštingumą, padedant vartotojams įvertinti šaltinių patikimumą bei tinkamumą jų poreikiams.

1.3. Pagrindiniai šios metodologinės priemonės tikslas ir uždaviniai

Šios metodologinės priemonės tikslas – suteikti bibliotekininkams išsamią ir aiškią informaciją apie eLibraryUSA duomenų bazės naudojimą. Priemonė padės bibliotekininkams geriau suprasti, kaip ši duomenų bazė veikia, kokią naudą ji teikia ir kaip efektyviai ja naudotis.

Pagrindiniai šios metodologinės priemonės uždaviniai:

1. supažindinti bibliotekininkus su eLibraryUSA platformos struktūra ir turiniu;
2. išmokyti efektyvių informacijos paieškos strategijų, naudojant eLibraryUSA;
3. paaiškinti, kaip integruoti eLibraryUSA išteklius į bibliotekos paslaugas;
4. skatinti bibliotekininkus aktyviai naudoti šią duomenų bazę ir ją rekomenduoti lankytojams.

Šis vadovas padės bibliotekininkams tapti kompetentingais eLibraryUSA naudotojais, kurie galės ne tik patys efektyviai ieškoti informacijos, bet ir padėti savo lankytojams rasti reikalingus šaltinius.

II. PRISIJUNGIMAS PRIE ELIBRARYUSA

2.1. Kaip gauti prieigą prie eLibraryUSA (naudojimosi sąlygos, paskyros kūrimas, prisijungimo būdai)

Norėdami gauti prieigą prie eLibraryUSA, turite atlikti šiuos veiksmus:

1. Anketos pildymas:
 - a. Susidomėjęs asmuo turi užpildyti elektroninę anketą, nurodydamas savo vardą, pavardę ir el. pašto adresą (anketą galima pasiekti nuskenavus QR kodą, esantį žemiau šio teksto).
2. Įtraukimas į sistemą ir mokymai:
 - a. Administruojantis asmuo įtraukia vartotoją į sistemą ir išsiunčia laišką su nuoroda į mokymus.
3. Mokymų užbaigimas:
 - a. Vartotojas sėkmingai užbaigęs mokymus gauna sertifikatą.
4. Patvirtinimas ir prisijungimas:
 - a. Paraiška yra patvirtinama, o vartotojas gauna prisijungimą prie savo individualios eLibraryUSA paskyros.

Nuskenaukite QR kodą ir užpildykite elektroninę dalyvio anketą

III. ELIBRARYUSA PLATFORMOS TURINYS

Libby, by OverDrive. Skaitmeninė biblioteka, sukurta „OverDrive“ platformos pagrindu. Ji suteikia vartotojams galimybę nemokamai skolintis elektronines knygas (e. knygas), garso knygas ir žurnalus iš viešųjų bibliotekų per mobiliąją programėlę ar naršyklę. Libby ypač patogi individualiam skaitymui, nes leidžia atsisiųsti turinį neprisijungus, reguliuoti šrifto dydį, klausyti garso knygų, ir stebėti skaitymo pažangą. Pritaikymas: naudinga mokiniams, studentams ir suaugusiems savišvietai, skaitymo įpročių formavimui, literatūros analizės užduotims bei laisvalaikio skaitymui.

PressReader. Skaitmeninė platforma, leidžianti skaityti daugiau nei 7 000 laikraščių ir žurnalų iš daugiau nei 120 šalių bei daugiau nei 60 kalbų. Joje pateikiamas autentiškas spausdintos spaudos turinys (įskaitant vaizdus, grafiką, maketą). Turinio atnaujinimas vyksta kasdien. Galimi leidiniai – nuo nacionalinių dienraščių iki nišinių žurnalų įvairiomis temomis. Pritaikymas: naudojama švietimo įstaigose, žiniasklaidos analizės, kalbų mokymo, kultūrinių studijų, aktualijų stebėjimo bei informacinio raštingumo ugdymo veiklose.

Academic Search Premier. Ši duomenų bazė yra viena iš plačiausiai naudojamų tarpdisciplininių akademinių duomenų bazių, kurią administruoja EBSCOhost. Joje pateikiama daugiau nei 4 600 pilno teksto recenzuojamų žurnalų įvairiose srityse – nuo socialinių mokslų ir humanitarinių disciplinų iki gamtos mokslų ir technologijų. Pritaikymas: tinkama mokslinių straipsnių paieškai, literatūros

apžvalgai, bakalauro, magistro ir doktorantūros darbų rašymui, taip pat dėstytojų bei tyrėjų akademinei veiklai.

JSTOR. Aukšto patikimumo akademinė duomenų bazė, kurioje saugomi senesnių ir šiuolaikinių mokslo žurnalų pilni archyvai. Ji apima daugiau nei 12 milijonų mokslinių straipsnių, knygų, šaltinių dokumentų įvairiose srityse: istorijoje, sociologijoje, mene, literatūroje, švietime, filosofijoje ir kt. JSTOR ypatinga tuo, kad daugelyje sričių pateikia pilnus žurnalų numerius nuo jų leidybos pradžios. Pritaikymas: naudojama istoriniams, teoriniams ir tarpdisciplininiais tyrimams, šaltinių analizei, disertacijų rašymui bei akademiniam dėstymui.

ProQuest Dissertations & Theses Global. Tai išsamiausia pasaulyje disertacijų ir magistrinių darbų duomenų bazė. Joje pateikiama daugiau nei 5 milijonai įrašų, iš kurių virš 2,5 milijono – pilno teksto dokumentai. Į bazę įtraukti darbai iš tūkstančių universitetų ir kolegijų visame pasaulyje, o duomenų aprėptis siekia net XIX a. pabaigą. Pritaikymas: ypač naudinga atliekant mokslinių darbų literatūros analizę, ieškant tyrimų metodikų pavyzdžių ar temų kontekstų. Tinkama aukštojo mokslo studentams, doktorantams bei tyrėjams.

BookFlix. Interaktyvi edukacinė platforma, skirta pradinių klasių mokiniams. Ji sujungia animuotas vaikiškas paveikslėlių knygas (angl. storybooks) su informacinėmis knygomis (angl. nonfiction) ir papildomomis edukacinėmis užduotimis. BookFlix skatina skaitymo įgūdžių ugdymą, žodyno plėtrą ir mokymąsi per istorijas. Pritaikymas: tinkama naudoti pradiniam ugdyme kaip skaitymo, kalbos, pažinimo ir kūrybiškumo lavinimo priemonė. Puikiai veikia tiek klasėje, tiek nuotoliniame mokyme.

Kanopy. Vaizdo platforma, siūlanti tūkstančius aukštos kokybės filmų, dokumentikos, edukacinių ir meninių kūrinių. Ji orientuota į akademinį sektorių: bibliotekas, universitetus ir švietimo įstaigas. Kanopy turi stiprią dokumentinių filmų ir nepriklausomo kino kolekciją, įskaitant tokių leidėjų kaip PBS, The Criterion Collection, BBC produkciją. Pritaikymas: naudojama aukštojoje mokykloje ir tyrimuose kaip vizualinė medžiaga, analizei, diskusijoms, kultūrinių ar sociologinių reiškinių nagrinėjimui, taip pat menų ir komunikacijos disciplinose.

IV. INTEGRACIJA SU BIBLIOTEKOS PASLAUGOMIS

4.1. Kaip eLibraryUSA gali papildyti bibliotekos išteklius?

eLibraryUSA yra vertingas papildymas bet kurios viešosios ar akademinės bibliotekos ištekliams, ypač siekiant praplėsti turimų informacinių šaltinių spektrą be papildomų finansinių sąnaudų. Duomenų bazė suteikia prieigą prie plataus spektro kokybiškos informacijos: akademinių straipsnių, elektroninių ir garso knygų, laikraščių, žurnalų, filmų bei edukacinių šaltinių. Šie ištekliai papildo tradicinę bibliotekos fondą ir leidžia pasiūlyti lankytojams šiuolaikiškas bei aktualias paslaugas.

Integracija su eLibraryUSA leidžia:

- plėsti informacijos prieinamumą: naudotojai gali pasiekti šaltinius, kurie įprastai būtų prieinami tik per mokamas prenumeratas;
- modernizuoti paslaugas: Virtuali prieiga prie informacijos per Libby, PressReader ar Kanopy leidžia bibliotekai pasiūlyti nuotolines ir mobilias paslaugas;

- prisidėti prie informacinio raštingumo ugdymo: Naudojant duomenų bazines, tokias kaip JSTOR ar Academic Search Premier, galima organizuoti mokymus apie šaltinių paiešką ir vertinimą;
- palaikyti akademinį ir savišvietos procesą: Duomenų bazės tinka ne tik mokiniams, bet ir dėstytojams, tyrėjams, suaugusiesiems
- formuoti naujus skaitymo įpročius: BookFlix ar Libby platformos ypač tinkamos vaikams, jaunimui bei suaugusiems, skatinant skaitmeninio skaitymo įpročius.

Tokiu būdu eLibraryUSA tampa strateginiu bibliotekos partneriu, papildančiu fizinių fondų skaitmeniniais, interaktyviais ir tarpdisciplininiais ištekliais.

4.2. Informacijos sklaida

Efektyvi eLibraryUSA integracija reikalauja tikslingos informacijos sklaidos tarp bibliotekos bendruomenės narių. Vienas svarbiausių sėkmingos integracijos aspektų – lankytojų švietimas ir įtraukimas. Tam gali būti taikomos įvairios formos:

- **Mokymai ir dirbtuvės.** Reguliariai organizuojami praktiniai užsiėmimai bibliotekos lankytojams (moksleiviams, studentams, mokytojams, senjorams), kurių metu pristatomos eLibraryUSA galimybės, mokoma atlikti efektyvią informacijos paiešką, naudotis įvairiomis platformomis (pvz., Libby, JSTOR, PressReader).
- **Teminiai renginiai.** Galima organizuoti diskusijų vakarus, filmų peržiūras iš Kanopy kolekcijos, teminius skaitymus ar kūrybines dirbtuves, remiantis BookFlix ar Libby turiniu. Tokie renginiai padeda susieti skaitmeninius išteklius su realiu bendruomenės kultūriniu gyvenimu.
- **Rekomendacijų sistema.** Bibliotekininkai gali kurti mėnesinius ar teminius e. išteklių sąrašus, atspindinčius aktualius įvykius, mokslo temas ar auditorijos poreikius. Šios rekomendacijos gali būti pateikiamos bibliotekos tinklalapyje, socialiniuose tinkluose ar fiziniuose informaciniuose stenduose.
- **Individuali pagalba ir konsultacijos.** Vartotojai gali gauti personalizuotą pagalbą, kaip rasti konkrečią informaciją ar naudotis konkrečia platforma.
- **Sklaida per partnerystes.** Bendradarbiavimas su mokyklomis, universitetais, jaunimo ar senjorų organizacijomis padeda skleisti žinią apie eLibraryUSA platesniame visuomenės kontekste.

Šios veiklos leidžia ne tik padidinti informuotumą apie eLibraryUSA, bet ir įtraukti skirtingas visuomenės grupes į aktyvų skaitmeninių informacijos šaltinių naudojimą, stiprinti bendruomenės informacinį raštingumą ir skatinimą naudotis moderniomis bibliotekomis.

V. REKOMENDACIJOS

eLibraryUSA yra vertingas įrankis, galintis ženkliai praturtinti bibliotekų paslaugų turinį, stiprinti informacinį raštingumą bei skatinti savarankišką mokymąsi ir domėjimąsi įvairiomis temomis. Siekiant sėkmingai įtraukti šią duomenų bazę į bibliotekos veiklą, verta laikytis kelių pagrindinių principų.

Bibliotekoms naudinga integruoti eLibraryUSA į kasdienę veiklą – tiek informacijos paieškoje, tiek edukaciniuose ar kultūriniuose renginiuose. Naudojant platformą lankytojams galima suteikti papildomos vertės, pradedant išsamiais moksliniais šaltiniais ir baigiant įtraukiančiu vizualiniu turiniu.

Svarbu nuolat informuoti bendruomenę apie eLibraryUSA naudą įvairiais kanalais – bibliotekos svetainėje, socialiniuose tinkluose, stenduose ar renginiuose. Lankytojams turi būti aišku, kodėl verta naudotis platforma ir kaip tai padaryti. Patogi, vizuali ir lengvai suprantama informacija didina susidomėjimą bei paslaugos naudojimą.

Renkantis, kokius eLibraryUSA išteklius pristatyti, verta atsižvelgti į lankytojų profilį – jų amžių, interesus, išsilavinimą ir technologinius įgūdžius. Pavyzdžiui, vaikams tiks BookFlix, studentams – JSTOR ar Academic Search Premier, o plačiajai visuomenei – Libby, PressReader ar Kanopy.

eLibraryUSA gali būti ne tik informacijos šaltinis, bet ir metodinė priemonė: tinkama mokymų medžiagai, užduotims, projektiniam darbui ar kūrybinėms veikloms. Bibliotekos gali kurti edukacinius scenarijus, veiklas ar teminius paketus, pasitelkdamos platformos turinį.

Apibendrinant, sėkminga eLibraryUSA integracija priklauso nuo iniciatyvumo, strateginio planavimo ir gebėjimo komunikuoti su bendruomene. Tai – ne tik papildomas duomenų šaltinis, bet ir modernus, lankstus įrankis, padedantis bibliotekai atliepti šiuolaikinius informacijos poreikius ir stiprinti savo vaidmenį kaip žinių, mokymosi ir kultūros centru.

Kontaktai:

Julija Gajauskienė

Vartotojų aptarnavimo skyriaus vyriausioji bibliotekininkė

Amerikos skaitykla (American Corner)

amerikoskaitykla@klavb.lt

+370 46 410 345

www.klavb.lt